

KÄVLINGEÅNS
VATTENRÅD

**FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG FÖR
VATTENVÅRDSPROGRAM KÄVLINGEÅN
”Genomförande av del av etapp II, samt etapp III”
(2018-2021)**

KONSULTUPPDRAG

ADMINISTRATIVA FÖRESKRIFTER

Lund 2017-07-03

B BESTÄLLARINFORMATION

B1 ORIENTERING OM BESTÄLLARENS VERKSAMHET

Kävlingeåns vattenråd startade sin verksamhet 2010-01-01 och är ett forum för alla som har intresse av att vårda och värna vattendrag, sjöar och grundvatten inom Kävlingeåns avrinningsområde. Vattenrådets ändamål är bl. a. att skapa ett helhetsperspektiv på vattenresurserna, att värna och förbättra vattenmiljöernas kvalitet, samt att initiera åtgärdsinsatser för ån. Vattenrådet är organiserat enligt traditionell föreningsmodell med årsstämma, styrelse, revisorer och kansli. Tekniska förvaltningen i Lunds kommun ansvarar för administration och projektledning av vattenrådet. Medlemmar i vattenrådet är kommunerna i området samt bl.a. Sydsvatten, VA SYD, intresseorganisationer, markägare, verksamhetsutövare och dikningsföretag. Vattenrådets verksamhet omfattar i dagsläget åtgärdsprogram (*Vattenvårdsprogram Kävlingeån*), vattenförvaltning och recipientkontroll.

Vattenvårdsprogram Kävlingeån genomförs av Kävlingeåns vattenråd. Styrelsen för Kävlingeåns vattenråd utser en beredningsgrupp bestående av tjänstemän från de åtta medlemskommunerna (Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo och Tomelilla) samt från företag och industrier (Nordic Sugar, Fortifikationsverket, Kraftringen, Sydsvatten och VA SYD). Beredningsgruppen bereder ärenden till styrelsen. Vattenrådets kansli står i nära kontakt med upphandlad konsult som arbetar med det praktiska genomförandet av vattenvårdsprogrammet. Konsulten sköter kontakten med markägare, Länsstyrelsen (samråd, anmälningar, dispenser m m), entreprenörer m.fl. för att kunna genomföra projektet. Det är viktigt att beställaren är delaktig och har insyn i konsultens arbete.

B3 ORIENTERING OM PROJEKTET

Arbetet med *Vattenvårdsprogram Kävlingeån* bygger på ett *samarbetsavtal* mellan sju kommuner belägna inom avrinningsområdet. De sju kommunerna är: Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund och Sjöbo. Samarbetsavtalet löper under 10 år i tre etapper:

Etapp 1: 2012-2015

Etapp 2: 2016-2018

Etapp 3: 2019-2021

Till avtalet är ett åtgärdsprogram kopplat. Åtgärderna i åtgärdsprogrammet består av traditionella åtgärder såsom anläggning av våtmarker, vattendragsrestaurering och fiskevårdsåtgärder, samt rekreationsåtgärder i anslutning till vatten, men även andra åtgärder som t.ex. anläggning av reglerad dränering, reningsfilter för framför allt fosfor samt etablering av trädridåer och annan vegetation längs med vattendrag.

Konsultuppdraget omfattar framtagande av lämpliga objekt och underlag för anläggning och restaurering av dammar och våtmarker, restaurering av vattendrag, genomförande av rekreationsstråk m.fl. vattenvårdande och rekreationsbefrämjande åtgärder på strategiska platser inom Kävlingeåns vattenråds verksamhetsområde (Kävlingeåns avrinningsområde, samt Hofterupsbäckens/Marbäckens avrinningsområde), i enlighet med

vattenvårdsprogrammets intentioner, samt medverkan vid utförande och uppföljning av anläggningarna. Uppdraget innefattar löpande avrapportering till beställaren avseende projektets fortlöpande, eventuella avvikelser från uppdragsbeskrivningen samt oförutsedda händelser. Avrapporteringen sker löpande.

Uppdraget preciseras i detalj under rubrikerna *upphandlingsföreskrifter* och *avtalsföreskrifter*.

B4 BESTÄLLARENS ORGANISATION FÖR PROJEKTET

Styrelsen

Styrelsen för Kävlingeåns vattenråd är beslutande organ och består av politiska representanter från medlemskommunerna, samt representanter för areella näringar/markägare, dikningsföretagen, företag/industrier i avrinningsområdet, Sydsvatten, ideella naturvårdsorganisationer och fiskevårdsorganisationer. Vattenrådets styrelse ansvarar för att ta fram förslag till budget, arbetsplan och årsredovisning som föreläggs årsstämman.

Beredningsgruppen

Bereder ärenden till styrelsen och består av tjänstemän från medlemskommunerna, samt från Sydsvatten, VA SYD och företag/industrier i avrinningsområdet. Även vattenrådets kansli deltar i beredningsgruppen.

Medlemskommunerna

Medverkar vid beredning av ärende rörande den egna kommunen.
Medverkar vid uppföljning och utvärdering av utförda åtgärder i den egna kommunen.

- B4.2 Beställare**
Kävlingeåns vattenråd
Tekniska förvaltningen
Lunds kommun
Box 41
221 00 LUND
- B4.21 Beställarens ombud**
Anna Olsson
E-post: anna.olsson2@lund.se
Telefon: 046 – 359 52 51
- B4.22 Beställarens handläggare**
Anna Olsson
E-post: anna.olsson2@lund.se
Telefon: 046 – 359 52 51

U UPPHANDLINGSFÖRESKRIFTER

U1 FORMER FÖR UPPHANDLING

U1.1 Upphandlingsförfarande

Lagen om offentlig upphandling gäller för upphandlingen.
Upphandling sker genom öppet förfarande.

U1.2 Uppdragsform

Konsultuppdrag.

U1.3 Ersättningsform

Ersättning utgår med rörligt arvode med takarvode.

U1.4 Särskilda upphandlingsförutsättningar

Uppdraget består av maximalt 9 500 timmar och beräknas pågå fr.o.m. 2018-01-01 t.o.m. 2021-12-31, med option om max två års förlängning (maximal förlängning 4 750 timmar). Konsulten meddelas i november 2021 om optionen utfaller eller inte. Kontrakt beräknas att skrivas under oktober 2017.

Upphandlingen gäller under förutsättning att kommunerna inte omförhandlar gällande samarbetsavtal.

Kävlingeåns vattenråd förbehåller sig rätten att avbryta upphandlingen om anbud ej understiger budgeterade medel för upphandlingsföremålet, alternativt om annat EG-rättsligt eller enligt svensk rättspraxis sakligt skäl för avbrytande av upphandlingen föreligger.

Därutöver förbehåller sig Kävlingsåns vattenråd rätten att avbryta upphandlingen om förutsättningarna för densamma väsentligen förändras genom politiska beslut, myndighetsbeslut och/eller liknande.

Vattenrådet förbehåller sig rätten att tillsammans och i samförstånd med upphandlad konsult fördela om arbetstid mellan olika delmoment/ åtgärds-kategorier inom uppdraget om det skulle visa sig att det är svårt att tillgodogöra sig extern finansiering till en viss typ av åtgärd eller om det av olika anledningar skulle visa sig vara omöjligt att genomföra en viss typ av åtgärder.

De föreslagna åtgärdstyperna är inte förankrade hos markägare i det aktuella området varför nödvändiga kontakter och förhandlingar med markägare inklusive tecknande av avtal ingår i uppdraget.

U2 FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

U2.2 Förteckning över förfrågningsunderlag

Förfrågningsunderlaget består av:

1. Denna anbudsfrågan avseende konsultuppdrag daterad 2017-07-03
2. Samarbetsavtal för *Vattenvårdsprogram Kävlingsån 2012-2021* (Bilaga 1).

3. Vattenvårdsprogram Kävlingeån – Förslag till fördjupad åtgärdsplan för vattenvård 2012-2021, antagen 2011-04-04 (Bilaga 2).
4. Delegations-/arbetsordning antagen 2016-12-01 (Bilaga 3)
5. Avtalsmall för åtgärdsarbete i Kävlingeåns avrinningsområde (Bilaga 4)

Alla handlingar finns på vattenrådets hemsida www.kavlinge.se.

På vattenrådets hemsida, samt på www.kavlingeaprojektet.se, finns även mycket annan information som anbudsgivare kan ta del av för att orientera sig mer om Kävlingeån och för att få en djupare bakgrund till uppdraget. Den informationen ingår dock inte i förfrågningsunderlagets formella handlingar.

U2.3 Beställarens kompletteringar under anbudstiden

Inga handlingar är planerade att tillföras förfrågningsunderlaget under anbudstiden.

För det fall att kompletteringar ändå görs, t ex genom beställarens svar på frågor under anbudstiden, meddelas dessa som kompletteringar på annonsens webbplats samt på www.kavlinge.se.

Meddelande om kompletteringar utgör del av förfrågningsunderlaget.

Det åligger varje anbudsgivare, oavsett hur förfrågningsunderlaget erhållits, att under anbudstiden bevaka eventuella kompletteringar. Detta kan ske genom att anbudsgivare innan anbudstidens utgång meddelar sin e-postadress till beställarens handläggare.

Endast skriftligt lämnade kompletteringar är bindande för beställaren.

U2.4 Frågor under anbudstiden

Frågor under anbudstiden ställs skriftligen via e-post till Anna Olsson.
E-post: anna.olsson2@lund.se

Beställaren lämnar skriftligt svar på inkomna frågor samtidigt till alla anbudsgivare genom att lägga ut svaren som en komplettering till förfrågningsunderlaget på annonsens webbplats samt på www.kavlinge.se. Det är varje anbudsgivares ansvar att hålla sig uppdaterade om eventuella kompletteringar.

Observera att frågor ställda under perioden 8/7-6/8 kan besvaras med visst dröjsmål p.g.a. semester.

U2.5 Oklarheter eller fel i förfrågningsunderlaget

Eventuella oklarheter eller fel i förfrågningsunderlaget skall påtalas genom meddelande till beställarens handläggare så snart som möjligt efter upptäckt. Efter anbudstidens utgång kan inte förfrågningsunderlaget kompletteras, om det inte kan ske utan särbehandling och/eller konkurrensbegränsning.

U3 ANBUDSGIVNING

Ersättning för anbudsräkning utgår ej.

U3.1 Anbuds form och innehåll

Anbud skall vara skrivet på svenska och lämnas i förseglat kuvert.
Anbudet skall avges exklusive mervärdesskatt.

Anbud skall innehålla:

1. Timarvode för de personer som kommer att arbeta i projektet. Om timarvodet är olika beroende på vem inom företaget som arbetar med uppdraget ska ett genomsnittligt timarvode beräknas som sedan kommer att användas i utvärderingen. Uträkning av genomsnittligt timarvode ska i förekommande fall redovisas.
2. Uppgift om ansvarig projektledare och övriga medarbetare samt eventuella underkonsulter med angivna kvalifikationer.
3. Förteckning över och beskrivning av relevant erfarenhet och kompetens för uppdraget.
4. Styrkande av skalkraven på anbudsgivare under U5.2.2.3.

Samtliga omkostnader skall ingå i timarvodet. Angett genomsnittligt timarvode ska även gälla eventuella tilläggsbeställningar och option på förlängning.

Anbudsgivare skall vara beredd att inför vattenrådets beredningsgrupp presentera anbudets innehåll.

U3.2 Anbudstidens utgång

Anbud skall vara beställaren tillhanda senast 2017-09-01.

U3.3 Anbuds giltighetstid

Anbud skall vara bindande t o m 2017-12-31.

U3.4 Adressering

Anbud sänds till: Kävlingeåns vattenråd
Tekniska förvaltningen
Lunds kommun
Box 41
221 00 LUND

Anbud i förseglat kuvert skall vara märkt:

**ANBUD KONSULTUPPDRAG – VATTENVÅRDSPROGRAM
KÄVLINGEÅN GENOMFÖRANDE AV DEL AV ETAPP II, SAMT ETAPP
III (2018-2021).**

Anbud via e-post eller fax tas inte emot.

U4 ANBUDSÖPPNING

Samtliga vid anbudstidens utgång inkomna anbud kommer att öppnas vid protokollfört sammanträde vid Tekniska förvaltningen, Lunds kommun.

U5 ANBUDSPRÖVNING**U5.1 Genomförande av anbudsprövningen**

Anbudsprövningen kommer att ledas av beställarens ombud. Styrelsen för Kävlingeåns vattenråd beslutar på rekommendation av beställarens ombud om upphandlingen.

U5.2 Prövning av anbudsgivare

Beställaren kommer att förkasta ett anbud om anbudsgivaren inte fullgjort sina åligganden avseende svenska skatter och/eller sociala avgifter. Kravet på att ha fullgjort skyldigheter på detta område gäller även eventuella underleverantörer i alla led.

U5.2.2.3 Teknisk och yrkesmässig förmåga och kapacitet

Krav på anbudsgivare på övergripande organisationsnivå

Anbudsgivande företag eller sammanslutning av företag skall:

- ha en sådan övergripande teknisk förmåga och personell kapacitet att uppdraget kan genomföras fackmannamässigt och på ett sådant sätt som beställaren skäligen kan förvänta sig
- ha minst 5 års erfarenhet av liknande vattenvårdsuppdrag
- ha en för uppdraget relevant övergripande organisation med dokumenterad biologisk/ekologisk, limnologisk, hydrologisk samt vatten- och miljöjuridisk kompetens

Krav på anbudsgivares uppdragsorganisation

Anbudsgivande företag eller sammanslutning av företag skall:

- ha sådan samlad kompetens och erfarenhet i uppdragsorganisationen att uppdraget, i alla delar, såsom det definieras i detta förfrågningsunderlag, kan utföras fackmannamässigt och i enlighet med vad beställaren skäligen kan förvänta sig
- ha en uppdrags-/projektledare som har erfarenhet av att driva projekt av liknande art och omfattning

Samtliga ovan ställda krav ska styrkas av anbudsgivaren.

U5.3 Prövning av anbud

Beställaren kommer att anta det anbud som uppfyller skallkraven i **U5.2.2.3** och som bedöms mest fördelaktigt med hänsyn till samtliga omständigheter som innefattas av prövningen.

Beställaren förbehåller sig rätten att enligt 12 kap. 3§ LOU förkasta onormalt låga anbud.

Vid prövning av inkomna anbud kommer följande kriterier att utvärderas:

1. Timarvode
2. Kompetens och erfarenhet

Utvärderingskriterierna poängsätts på skalan 1 – 5 och viktas enligt viktningsmall angiven nedan.

	Hög	Låg
Poängstruktur	5	1

Tabell 1. Poängstruktur

Utvärderingskriterium	Viktning
Timarvode	50 %
Kompetens och erfarenhet av liknande projekt	50 %

Tabell 2. Viktning av utvärderingskriterierna

Timarvode

Poäng för kriteriet arvode räknas fram enligt formeln ”lägsta timarvode/den aktuella anbudsgivarens timarvode *5”.

Kompetens och erfarenhet

Kriteriet ”Kompetens och erfarenhet” avser dels den samlade kompetens av relevans för uppdraget och dels den erfarenhet av tidigare projekt som är av relevans för uppdraget som den av anbudsgivaren angivna projektorganisationen har.

Med relevanta tidigare projekt avses genomförande av större vattenvårdsprojekt där utredningar med koppling till översvämningar, fördröjning/magasinerings av vatten och dikningsföretag ingått tillsammans med alla ingående nödvändiga arbetsmoment med koppling till anläggning av dammar/våtmarker, restaurering av vattendrag samt andra vattenvårdande åtgärder (se A2.4) som genomförts i miljöförbättrande syfte.

Inkomna anbud som uppfyller ovan ställda krav (U5.2.2.3) kommer utvärderas och poängsättas med avseende på ”Kompetens och erfarenhet”. Högsta poäng en anbudsgivare kan erhålla i kriteriet ”Kompetens och erfarenhet” är 5 poäng (förutom för området ”Praktiskt vattenvårdsarbete” där maxpoäng är 10 p. Se vidare nedan) ner till som lägst 1 poäng. **Varje område (se nedan) som ska poängsättas måste styrkas av anbudsgivaren för att kunna utvärderas och poäng ska kunna sättas.** Detta sker genom att anbudsgivaren under respektive område sammanfattar projektorganisationens samlade kompetens och erfarenhet inom det aktuella område, redovisar vilka personer inom projektorganisationen som har respektive kompetens och erfarenhet samt anger referenser av relevans för att styrka kompetens och erfarenhet. Området ”Praktiskt vattenvårdsarbete” bedöms extra betydelsefullt för uppdraget och poäng som tilldelas för detta område multipliceras därför med en faktor 2 (max 10 p). Den eller de anbudsgivare som bedöms ha högst kompetens inom respektive område kommer att tilldelas 5 poäng. Flera anbudsgivare kan uppnå högsta (5 p) inom ett område. Poängen för de olika områdena summeras och delas med 10 för att få fram ett medelvärde som används i utvärderingen. Området ”Praktiskt vattenvårdsarbete” räknas som två områden varför totalsumman för respektive anbudsgivare delas med 10 och inte 9 (vilket är antalet poängsatta områden) för att få fram medelvärdet som används vid prövningen. Följande områden kommer att poängsättas (1-5):

1. **Praktiskt vattenvårdsarbete** - Projektledning och praktisk erfarenhet av att driva och genomföra större och längre vattenvårdsprojekt av de i uppdraget ingående åtgärdstyperna (se A2.4) inklusive alla för genomförandet ingående arbetsmoment, d v s markägarkontakter, projektering, samråd, anmälningar, dispenser, tillstånd, ansökningar om

extern finansiering, upphandling av entreprenad (enligt LOU), kontroll av entreprenad, besiktning av entreprenad m.m.

2. **Markavvattningsformell kompetens** – Genomförda kurser, utbildningar eller liknande.
3. **Markavvattningspraktisk kompetens** – Genomfört praktiskt vattenvårdsarbete, konsultuppdrag, utredningar, omprövning av dikningsföretag eller liknande med koppling till markavvattnings.
4. **Dikningsföretag** – Praktisk och teoretisk kunskap om hur dikningsföretag är uppbyggda och fungerar.
5. **Hydrologisk kompetens** – Praktisk och teoretisk kunskap om bl a vattendrags, sjöars och våtmarkers hydrologi
6. **Vatten- och miljöjuridisk kompetens** – Teoretisk kunskap samt kunskap om hur t ex vattenverksamhet, dikningsföretag, strand-, art- och biotopskydd m. m. hanteras i samband med genomförande av vattenvårdsåtgärder.
7. **Mark- och miljödomstolen** – Praktisk erfarenhet av att driva för projektet relevanta tillståndsansökningar till och i Mark- och miljödomstolen.
8. **Avrinningsområdet** – Allmän kännedom om avrinningsområdet samt kännedom om vatten och andra faktorer som påverkar vatten och vattenvårdsarbete i Kävlingeåns avrinningsområde.
9. **Limnologisk kompetens** – Praktisk och teoretisk kunskap om reningsprocesser, kemi, biologi och funktion hos limniska ekosystem

U5.4 Meddelande om beslut efter anbudsprövning

Anbudsgivare, vars anbud inte antagits, kommer att underrättas via e-post.

U6 BESTÄLLNING

En beställningsskrivelse, undertecknad av behöriga firmatecknare för båda parter, kommer att gälla som kontrakt för uppdraget. Beställningen hänvisar till detta förfrågningsunderlag och anbudsgivarens anbud.

A AVTALS FÖRESKRIFTER

För uppdraget gäller Allmänna Bestämmelser för Konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsverksamhet (ABK 09) där ej annat anges i dessa administrativa föreskrifter.

A1 PARTERNAS FÖRHÅLLNINGSSÄTT

A1.1 Uppdragsgenomgångar

Uppdragsgenomgångar genomförs kontinuerligt under projektiden.

A1.2 Förmåga

Konsulten skall ha kunskap om och erfarenhet av de arbetsmoment som krävs för projektets genomförande minst enligt vad som anges i U5.3.

A1.3 Ansvar, befogenheter

Uppdraget utförs i enlighet med det arbetssätt som beställarens ombud och konsulten kommer överens om i samband med projektstart samt i enlighet med vattenrådets delegations- och arbetsordning.

A1.6 Sekretess

Själva upphandlingsprocessen är sekretessbelagd tills beslut har fattats och anbudsgivarna meddelats. Därefter anses alla handlingar i upphandlingsprocessen, inklusive inkomna anbud, vara offentliga.

A2 UPPDRAGETS OMFATTNING**A2.4 Precisering av uppdragets omfattning**

Uppdraget består av maximalt 9 500 konsulttimmar, med option om max två års förlängning (maximal förlängning 4 750 timmar). Uppdraget motsvarar 1,3 heltidstjänster per år i 4 år om maximalt antal timmar (9 500 timmar) utnyttjas. Till följd av osäkerheter i extern finansiering av åtgärder och en osäkerhet beträffande vilka vattenvårdsåtgärder det går att komma fram med förbehåller sig vattenrådet att under projektets lopp avgöra hur många timmar som ska användas i projektet.

Åtgärdsarbetet ska genomföras i enlighet med *Vattenvårdsprogram Kävlingeån – Förslag till fördjupad åtgärdsplan för vattenvård 2012-2021* (bilaga 2). I de fall man anser att underkonsulter och specialkompetens behövs ska dessa redovisas.

Kontakter och förhandlingar med markägare inklusive tecknande av avtal ingår i uppdraget.

Uppdraget omfattar i dagsläget följande åtgärder:

Åtgärder för att minska halterna av näringsämnen och förorenande ämnen

- Våtmarker och sedimentationsdammar
 - Anläggning av våtmarker och dammar, för denitrifikation av kväve och sedimentation av fosfor, är fortfarande en av de åtgärder som beskrivs som mest kostnadseffektiv för att minska transport av kväve och fosfor. Miljönyttan med våtmarker och dammar är också sedimentation av t ex partiklar och metaller och nedbrytning av bekämpningsmedelsrester. Andra positiva effekter kan vara ökad biologisk mångfald, förbättrade rekreativmiljöer eller flödesutjämning (se nedan). Även om det har återskapats ca 450 ha dammar och våtmarker under Kävlingeåprojektet samt under tidigare etapper av Vattenvårdsprogram Kävlingeån är det bara en liten del av de våtmarker som fanns i området innan utdikningen. Många av de enklaste lägena för anläggning av dammar och våtmarker i Kävlingeåns avrinningsområde har redan anlagts inom tidigare åtgärdsarbete. Förutsättningarna och intresset för anläggning varierar dock mycket över tiden varför det är viktigt fortsätta leta efter lämpliga lägen för anläggning av dammar och våtmarker. Anläggningen bör styras till områden som är strategiska ur närings- och biologisk mångfaldssynpunkt. Varje anläggning förutsätter markägarens intresse och ska liksom tidigare prövas med avseende på kostnadseffektivitet.

- Reglerad dränering
 - Genom att sätta reglerbara brunnar i befintliga täckdikningssystem kan man genom reglering av vattennivåerna i dräneringssystemet minska både kväve och fosforförlusterna från ett åkerfält och samtidigt få en bättre skörd eftersom man kan bevattna grödan underifrån.
- Behovsanpassade skyddszoner
 - Skyddszoner kan anläggas för många olika syften och med en genomtänkt planering kan dessa få flera funktioner i landskapet. *Anpassade skyddszoner* placeras där de gör störst nytta för ett specifikt syfte t ex där det går att samla upp dräneringsvatten, där marken lutar mycket, där det finns extra värdefulla livsmiljöer i vattendraget eller där det finns behov av gröna korridorer i landskapet.
- Reningsfilter
 - Med hjälp av s.k. kvävemurar, kalkfilterdiken eller filter med lecakulor med kalk har man kunnat minska fosforläckaget från åkermark genom att kemiskt binda fosfor. Filtren har anlagts dels i samband med täckdikning genom att blanda osläckt kalk i den fyllnad som läggs ovanpå dräneringsledningarna eller genom att lägga koncentrerade filter med kalk (säckar) eller lecakulor i anslutning till utloppen av täckdikningssystem. I försök har en reningsgrad påvisats på mellan 50-80 % av fosforhalten i avrinnande vatten. Filter med lecakulor har även testats för att reducera fosforhalter från våtmarker under sommartid då det finns en risk för läckage av fosfor från dessa miljöer.
- Åtgärder vid källan
 - Informationspridning i syfte att styra rådgivning genom Greppa näringen till områden där läckagebegränsningar är mest angelägna och till geografiska åtgärdsområden där aktivt vattenvårdsarbete initierats.

Åtgärder för att öka den biologiska mångfalden och restaurera vattenmiljöer

- Dammar och våtmarker
 - Där förutsättningar finns bör strandzoner vid dammar och våtmarker som anläggs eller restaureras skötas med betesdjur, alternativt slätter. Hela eller delar av anläggningen bör utformas med varierad strandlinje, grundområden och flacka slänter. Det är viktigt att det skapas en mångfald av våtmarker för att skapa förutsättningar för en mångfald av arter.

För att i ökad grad återskapa klarvattenmiljöer bör det, där förutsättningar finns, anläggas grunda småvatten som försörjs med grundvatten eller har små tillrinningsområden från t ex betesmarker eller skog. Klara småvatten kan ibland skapas bredvid de våtmarker och dammar som anläggs för vattenreningssyfte. Småvatten med

klart vatten utgör viktiga livsmiljöer för en rad olika arter, bl. a. undervattensväxter, groddjur och insekter.

- Etablering av trädriddåer och annan vegetation
 - I strandkanterna vid våtmarker och vattendrag sker ofta en snabb igenväxning av högvuxna gräs och örter, som följs av en etablering av buskar och träd. Om inte slåtter eller bete införs fortsätter denna naturliga succession. Vid vattendragen är trädbevuxna skyddszoner ofta positiva för fisk och bottenfauna, särskilt på sträckor med stenig och grusig botten. Träd och buskar kan även gynna den landlevande faunan i det trädfattiga jordbrukslandskapet, och skapar spridningskorridorer för många djur och växter. För att ge maximal skuggeffekt bör planteringarna göras på vattendragens syd- och västsidor. Även ur skötselsynpunkt är det viktigt att lämna ena sidan av vattendraget fritt från träd för att säkra tillträde för maskiner. Vid alla planteringsarbeten bör endast arter som förekommer naturligt i trakten användas.

Även gräsbevuxna strandzoner som hålls öppna genom bete eller slåtter utgör värdefulla miljöer för många djur och växter. För flera sällsynta groddjur är det nödvändigt med solexponerade, hävdade strandkanter kring våtmarkerna. En aktiv etablering av vattenväxter eller våtmarksanknutna växter är en intressant möjlighet som både kan ge effekter på näringsretention och biologisk mångfald.

- Restaurering av rätade och/eller kulverterade vattendrag
 - Många sträckor av Kävlingeån är kulverterade och/eller uträtade vilket leder till en onaturlig hydrologi med snabba flöden av vatten. Att restaurera vattendrag kan ge en mer naturlig hydrologi och minska risken för översvämningar.

Naturliga, meandrande vattendrag har ofta en stor variation av livsmiljöer avseende t ex bottensubstrat, vattendjup och strömhastigheter, vilket skapar förutsättningar för en stor biologisk mångfald. Därtill finns ofta stora naturvärden knutna till de omgivande åmaderna, d v s de flacka, tidvis översvämmade strandzonerna på vattendragens sidor. Närsaltreduktion ökar och sedimenttransport minskar när vattnet svämmar ut över åmaderna vid höga flöden. Med *återmeandring* menas att återge rätade vattendrag ett slingrande lopp även om man inte återskapar åmaderna. För att uppnå detta krävs att vattennivån höjs genom att åfåran grundas upp och eventuellt också smalnas av. I de flacka områden där meandring kan vara aktuell kan en vattenståndshöjning påverka avvattningen av mark uppströms. Återmeandringsprojekt måste tillståndsprövas i miljödomstolen för att kunna genomföras.

Uppbrytning av kulvertar är en åtgärd för att återskapa öppna vattendrag som kan komma att utveckla biologiska och andra värden. Sådana förutsättningar finns t ex på sträckor med

förhållandevis stora vattenflöden, som inte torkar ut på sommaren, och som har tillräckligt fall. På sträckor med tillräckligt fall kan strömsträckor med sten- och grusbottnar utvecklas, vilket kan gynna bottenfauna och fisk. Uppbrytning av kulvertar kan även vara värdefullt i naturfattiga jordbruksområden med lite öppet vatten. Kulvertuppbyggnad bör kompletteras med trädplanteringar längs vattendraget. Uppbrytning av kulvertar i jordbrukslandskapet kan påverka arronderingen av jordbruksmarken kraftigt varför åtgärden kan vara svårt att hitta lämpliga områden.

- Faunavårdande åtgärder i vattendragen
 - Faunavård i vattendragen innebär dels restaurering av botten på strömsträckor, dels eliminering av vandringshinder. Behovet av bottenrestaurering har orsakats av att sten och grus i många vattendrag har grävts upp genom återkommande rensningar, vilket orsakat stor skada på den vattenlevande faunan. Utläggning av block, sten och grus föreslås på strömsträckor med bra fall som har förutsättningar att utveckla mer varaktiga sten- och grusbottnar. Dessa sträckor kan bli lämpliga lek- och uppväxtmiljöer för t ex öring, och gynnar även många bottenfaunadjur. För att minska risken att dessa nya grusbottnar slammar igen, föreslås dessutom att sedimentfällor, i form av djuphål, grävs ut i vattendraget.

Eliminering av vandringshinder kan t ex ske genom anläggning av omlöp/faunapassager, eller genom en successiv uppbyggnad av botten med sten och grus på en längre sträcka nedanför svårpasserade trösklar. På så vis kan fallet vid dämnet omvandlas till en strömsträcka med tillräckligt liten lutning för att möjliggöra passage för fisk och andra vattenlevande djur.

- Avfasning av dikeskanter och anläggning av tvåstegsdiken
 - Vid höga flöden kan erosion i vattendragen orsaka en omfattande transport av jordpartiklar och därmed även av fosfor bunden till partiklarna. En avsättning av dessa partiklar på sträckor med grus- och stenbottnar kan innebära att viktiga miljöer för strömsträckor förstörs eller försämras. Tydligast uppkommer en sådan erosion i kanterna av vattendrag som belastas med stora dagvattenutsläpp, eller på andra sträckor med höga flödestoppar. Flackare slänter kan minska ras och erosion avsevärt. Dels genom att den minskade lutningen gör brinken stabilare och dels genom att vegetationen, som håller jorden på plats, får lättare att etablera sig.

Avfasning av dikeskanter är en åtgärd för att minska erosion och transport av jordpartiklar och näringsämnen. Åtgärden medför att vattendragen får en större tvärsnitt och att större vattenvolymer därmed kan magasineras i åfåran innan denna svämmar över. Avfasning bör göras genomföras på sträckor där det förekommer erosion i branta dikeskanter. En släntlutning på minst 1:2, gärna flackare där så är möjligt, är att föredra. Det är viktigt att

avfasningen görs tillräckligt djupt ned i diket för att uppnå önskad effekt.

Ett *tvåstegsdike* utgörs av en mittfåra för normal vattenföring som omges av terrasser på en högre nivå. Vid högre flöden stiger vattnet upp på terrasserna och vattenhastigheten sjunker. Tvåstegsdiket ska efterlikna ett naturligt vattendrag med mittfåra och svämplan. Tvåstegsdiket är en stabilare konstruktion än ett konventionellt dike eftersom den vegetationsbeklädda terrassen skyddar slänterna, ger lägre vattenhastighet och därmed mindre erosion och underhållsbehov. Transporterna av suspenderat material, kväve och fosfor är lägre i ett tvåstegsdike jämfört med i ett konventionellt dike på grund av den lägre vattenhastigheten och minskade erosionen. Då terrasserna skapar nya obrukade områden finns även potential för utvecklande av ekosystemtjänster såsom ökad biologisk mångfald och spridningskorridorer för vilt. Eftersom tvåstegsdiket har en större volym än det konventionella diket bidrar det även till att dämpa höga flöden och minska risken för översvämningar.

Åtgärder för flödesreglering och minskade översvämningsproblem

- Högflödessituationerna och översvämningsproblemen förstärks idag av den snabba avledningen av vatten från jordbruksmarken. En hög belastning från tätorternas dagvattennät förstärker också problemen, och i något fall sjöreglering. Omvänt gör den snabba avrinningen från landskapet att risken för extrema lågflöden blir hög i vissa områden. Att högflödessituationerna i sig är ett problem beror också på att naturliga lågområden i landskapet tagits i anspråk för intensiv odling och bebyggelse, vilket kan innebära risker för skador vid översvämningar. Många av de åtgärder som listas ovan kan även förbättra flödesituationen i landskapet; exempelvis *våtmarker och dammanläggningar* som kan fungera som buffertmagasin om de anläggs med en möjlighet till en viss magasinering av högflöden, *åtgärder i vattendragen*, såsom avfasning av kanter, meandring och utvidgning av vattendragszonen med åmader, påverkar vattendragens kapacitet vid högflöden, *reglerad dränering* kan rätt utnyttjat få en flödesreglerande funktion.

Rekreationsåtgärder i anslutning till vattenmiljöer

- Åtgärdsarbetet med rekreation kring vatten innebär att med utgångspunkt från de lokala förutsättningarna och behoven, knyta samman attraktiva miljöer med gångstråk som är tillgängliga direkt från tätorter/byar eller hållplatser för allmänna kommunikationer.

Utvecklings- och förbättringsåtgärder i befintliga dammar, våtmarker och andra vattenanläggningar

- Utveckling och förbättringsåtgärder kan t ex handla om kapacitet att magasinera vatten eller att förbättra livsmiljön för hotade arter. En begränsad magasinering potential är inbyggd i de flesta

anlagda dammar och våtmarker men flödesutjämning var inte prioriterat under Kävlingeåprojektet varför det i vissa dammar och våtmarker genom mindre ombyggnader finns möjlighet öka kapaciteten att magasinera vatten. På motsvarande sätt kan möjligheterna att genom mindre åtgärder gynna växt- och djurliv i dammarna undersökas vidare. Även andra typer av vattenanläggningar t ex kulvertar kan enklare åtgärder genomföras för att öka den fördröjande förmågan.

Exempel på utvecklings- och förbättringsåtgärder är:

- *ombyggnad av utloppsanordningar och kulvertar för ökad magasineringskapacitet*
- *tömningsanordningar*
- *anläggning av häckningsöar*
- *utplantering av undervattensvegetation*
- *bete av omgivande mark*

Reparation och underhåll av anlagda dammar och våtmarker

- De dammar och våtmarker som anlagts inom ramen för arbetet med Kävlingeåprojektet är inte naturmiljöer i den bemärkelsen att helt fri utveckling tillåts. I många fall behöver dammar och våtmarker löpande skötsel samt reparation av tekniska lösningar såsom t ex brunnar, regleringar, inlopp, utlopp. Även underhåll i form av borttagande av sediment och vegetation som gör att dammen eller våtmarkens näringsrenande förmåga satts ur spel är nödvändigt. Normalt sett är löpande skötsel av en damm eller våtmark markägarens ansvar och i vissa fall får markägaren skötselstöd från Länsstyrelsen. I det avtal som tecknats mellan kommunerna och markägaren regleras ofta skötsel av dammen eller våtmarken. Större reparationer och underhållsinsatser såsom t ex reparationer av tekniska funktioner som brunnar, regleringar, inlopp och utlopp eller större rensningar av vegetation som är nödvändiga för funktionen i dammarna och våtmarkerna är oftast respektive kommuns ansvar.

2014-2017 har vattenrådet haft ett uppdrag från de i vattenrådet medverkande kommunerna att arbeta med reparation och underhåll i anlagda dammar och våtmarker. Detta arbete ska utvärderas 2018 varefter kommunerna och vattenrådet tar beslut om arbetet ska fortsätta i vattenrådets regi eller om ansvaret för detta ska återgå till respektive kommun.

I Vattenvårdsprogram Kävlingeån – Förslag till fördjupad åtgärdsplan för vattenvård 2012-2021 (Bilaga 2) finns mer information om de olika åtgärdstyperna.

Andra åtgärdstyper än de som listas ovan kan eventuellt tillkomma under uppdragets gång.

Genomförande av åtgärdsarbetet

Åtgärdsarbetet ska genomföras inom mindre geografiska åtgärdsområden i så stor utsträckning som möjligt där intresse för lokal samverkan finns. I den mån detta ej är möjligt kan åtgärdsarbetet bedrivas som enskilda projekt.

Styrelsen kommer att ge närmare direktiv beträffande hur åtgärderna skall fördelas mellan kommunerna. *Vattenvårdsprogram Kävlingeån*, bilaga 2, ska användas som grund för arbetet.

Det ankommer på konsulten att svara för det praktiska genomförandet av projekten och därvid biträda styrelsen och beredningsgruppen, samt kommuner med erforderligt underlag och utveckling av projekten.

Konsulten skall ge beredningsgruppen förslag till konkreta åtgärder samt bearbeta av styrelse/beredningsgrupp utvalda objekt fram till deras färdigställande.

Åtgärderna är inte förankrade hos berörda markägare, varför erforderliga markägarförhandlingar inklusive tecknande av avtal ingår i uppdraget. Vidare ingår alla de arbetsmoment som krävs för att genomföra projektet, d v s planering/projektering, genomförande av entreprenad (utförandeentreprenad; upprättande av förfrågningsunderlag, annonsering, inhämtande av anbud m.m.), samråd, tillståndsansökan, ansökan om medel för miljöinvestering eller annan extern finansiering samt kontroll/besiktning. Även medverkan vid informationsinsatser gentemot intresseorganisationer/allmänheten, se A2.8, samt att ta fram en slutrapport för etappen ingår. Konsulten ska även årligen (senast den 31 januari) lämna in en kort årsrapport över arbete som genomförts föregående år, som kan användas av vattenrådet samt dess medlemmar i årsanalys/årsredovisning. Slutligen skall konsulten dokumentera respektive objekt och efter färdigställandet överlämna den samlade dokumentationen (datafiler) till beställaren.

I konsultuppdraget ingår att bevaka alla möjligheter till extern finansiering för exempelvis projektering, åtgärder, uppföljning och information, samt att söka dessa medel.

Löpande projektredovisning sker inför vattenrådets kansli samt inför styrelse och beredningsgrupp. Styrelsen godkänner genomförande av respektive delprojekt. Till följd av osäkerheter i extern finansiering av åtgärder och en osäkerhet beträffande vilka vattenvårdsåtgärder det går att komma fram med har inga specifika mål (t ex antal hektar våtmarker eller antal kilometer vattendragsrestaurering) satts upp för uppdraget. Eftersom inga specifika mål har satts upp är det av yttersta vikt att det sker en tät kontakt och avstämning av arbetet mellan vattenrådets kansli och konsultens projektledare. Avstämning (muntligen eller per e-post) ska ske minst två gånger i månaden. Syftet med avstämning är att i tid kunna styra om arbetet, om det visar sig svårt att komma fram med en viss typ av åtgärd, till en annan typ av åtgärd så att arbetet sker på ett kostnadseffektivt sätt.

Befintliga avtal för anläggning av dammar/våtmarker finns framtagna inom tidigare etapper av Vattenvårdsprogram Kävlingeån och kan användas som utgångspunkt vid avtalsskrivning. Revideringar av befintlig avtalsmall kan dock krävas, exempelvis då en ny form av åtgärd är aktuell, och ingår då i uppdraget. Sådana revideringar ingår i uppdraget och genomförs i samråd med beställaren.

Om det visar sig vara svårt komma fram med en viss typ av åtgärd, kan beställaren besluta om att projektets omfattning ska minskas eller omfördelas mellan åtgärdstyperna under projektets gång.

A2.5 Myndighetskontakter

Konsulten skall utarbeta erforderligt underlag, sköta nödvändiga underhandskontakter och ombesörja anmälningar/ansökningar till myndigheter, inkl. ansökningar om olika typer av extern finansiering.

A2.6 Kostnadsstyrning av objektet

Vattenrådet ansvarar för kostnadsstyrning av projektet i sin helhet. Konsulten ska ansvara för kostnadsstyrning av delprojekt och ska snarast meddela beställarens ombud om eventuella avvikelser mot redovisad budget. Konsulten ska även ansvara för att den av konsulten upphandlade tiden används på ett kostnadseffektivt sätt genom att i ett tidigt skede meddela beställaren om oförutsedda problem uppkommer med en viss åtgärdstyp eller i ett specifikt delprojekt eller om det visar sig generellt svårt att komma fram med en viss åtgärdstyp. Detta för att arbetet vid behov ska kunna styras om till genomförande av mer kostnadseffektiva åtgärder.

A2.7 Möten i projektet

Konsulten skall löpande delta i erforderliga möten med bl. a. beställare, markägare, entreprenörer, övriga konsulter och myndigheter.

Ungefärlig omfattning av regelbundet återkommande sammanträden:

<i>Styrelse</i>	ca 4 per år
<i>Beredningsgrupp</i>	ca 4 per år

Därutöver ska konsulten löpande (minst två gånger i månaden) redovisa pågående arbete muntligen eller per e-post till vattenrådets kansli. Formerna för denna redovisning bestäms gemensamt av konsulten och vattenrådets kansli.

A2.8 Information

Konsulten skall vara beredd att medverka i eventuella informationsaktiviteter rörande projektet, vilket i förekommande fall handlar om ett par (totalt 2-3) informationsmöten i början och slutet av projektet.

A2.9 Datorstöd

Projektering skall utföras med datorstöd (CAD eller motsvarande). System skall godkännas av beställaren. Konsult skall använda Office-programmen eller med Office kompatibla program.

A3 ORGANISATION**A3.1 Konsultens projektorganisation**

Konsulten skall till beställaren lämna uppgifter om uppdragsansvarig och involverade handläggare. Konsulten får inte byta namngivna personer eller underkonsulter i projektet utan beställarens medgivande.

A3.2 Kvalitetssystem, miljöledningssystem

Konsulten skall vara beredd på att vid förfrågan från beställaren redovisa sitt miljölednings- och kvalitetssäkringssystem.

A4 GENOMFÖRANDE**A4.1 Planering av uppdraget**

Konsulten skall i samråd med vattenrådets kansli upprätta en arbetsplan för projektet med hänvisning till A2.4. Konsulten tar fram ett förslag som sedan kommuniceras med vattenrådets kansli.

A5 TIDER

Uppdraget kommer att pågå till 2021-12-31, med option om max två års förlängning.

A5.1 Tidplan

Konsulten skall i samråd med vattenrådets kansli upprätta en tidplan för projektets genomförande. Konsulten tar fram ett förslag som sedan kommuniceras med vattenrådets kansli.

A7 NYTTJANDERÄTT OCH ÄGANDERÄTT**A7.1 Nyttjanderätt**

Beställaren har rätt att fritt använda resultat av uppdraget inkl. rätten att använda för uppdraget utvecklade datafiler. Beställaren har således fri rätt att göra ändringar i ritningar och andra handlingar som uppdraget resulterat i.

A7.2 Äganderätt

Beställaren skall ha äganderätt till originalhandlingarna.

A9 ERSÄTTNING**A9.1 Arvode**

Ersättning utgår enligt ABK 09 kap 6 med:
Rörligt arvode med takarvode.

A9.2 Ersättning för ändringar och tilläggsarbeten

Innan ett tilläggsarbete utförs skall beställaren informeras och godkänna insatsen. För varje tilläggsarbete skall en beställning göras till entreprenör. Debitering skall ske enligt med anbudet bifogad timarvodeslista.

A9.3 Särskild ersättning

Särskilda ersättningar enligt ABK 09 kap 6 § 5 utgår ej.

A9.4 Ersättning för kostnadsändring

Arvodesbeloppen i anbudet gäller för 2018. Ersättningen skall därefter årligen indexregleras enligt "Faktorprisindex för konsulttjänster – K84". Första regleringen sker i januari 2019.

A10 BETALNING**A10.1 Betalningsplan**

Betalning sker månadsvis efter genomfört arbete.

A10.2 Fakturering

Fakturering skall ske månadsvis. Faktura skall märkas med projektbenämning och beställare. Faktura skall även redovisa totalt fakturerad ersättning (ackumulerad ersättning) och specificeras enligt beställarens anvisningar.

Eventuella tilläggsbeställningar skall faktureras separat, med hänvisning till beställning.

Faktura ställs och skickas per vanlig post till:

Kävlingeåns vattenråd/Lunds kommun

TF998500

Box 5

221 00 Lund

Hantering av entreprenörsfakturor och övriga fakturor:

Det åligger konsulten att säkerställa att upphandlade entreprenörer på sina fakturor anger fakturaadress enligt ovan, märker fakturan med projektnummer, skickar fakturan till konsulten. Konsulten mottagningsattesterar fakturan, kontrollerar att fakturan är rätt adresserad och skickar den attesterade fakturan för utbetalning till Kävlingsåns vattenråd/Lunds kommun, Box 5, 221 00 Lund. En kopia av fakturan sänds samtidigt digitalt till respektive kommuns beslutsattestant för kännedom.

A11 TVIST, HÄVNING

I händelse av att antagen anbudsgivare inte visar sig uppfylla angivna krav på sitt genomförande av uppdragen och/eller eventuella angivna brister ej åtgärdas på ett godtagbart sätt kan avtal sägas upp i förtid. Om bristerna är väsentliga, kan avtal sägas upp med omedelbar verkan. I händelse av sådan hävning skall beställaren erhålla skälig ersättning av antagen anbudsgivare för den olägenhet eller merkostnad detta kan orsaka.

A12 KONSULTANSVARSFÖRSÄKRING

Konsulten skall ha tecknat konsultansvarsförsäkring enligt ABK 09 kap 5 med skadeståndsskyldighet begränsad till 120 basbelopp.

A13 TVIST

Twist med avseende på kommande avtal, eller ur avtalet härflytande rättsförhållanden, skall slutligt avgöras vid allmän domstol med tillämpning av svensk rätt.

Lund 2017-07-03

KÄVLINGEÅNS VATTENRÅD

Anna Olsson

Beställarens ombud och handläggare